

Titel: Retterne.

Citation: "Retterne.", i *1902/1903: Lovforslag*. Onlineudgave fra Lovforarbejder: <https://tekster.kb.dk/catalog/jura-texts-r13-shoot-chptrd1e93/facsimile.pdf> (tilgået 23. april 2024)

Anvendt udgave: 1902/1903: Lovforslag

Ophavsret: Love, administrative forskrifter, retsafgørelser og lignende offentlige aktstykker er ikke genstand for ophavsret. Du kan frit kopiere, distribuere eller fremføre materialet uden at bede om tilladelse.
Hvis materialet indeholder selvstændige bidrag, skal du være opmærksom på, at disse bidrag kan være beskyttet af ophavsret. Selvstændige bidrag må gengives i forbindelse med aktstykket. Hvis det selvstændige bidrag bruges adskilt fra aktstykket, gælder de øvrige ophavsretlige regler.

IV.

Forslag til Lov

om

Rettens Pleje.(Fremsat i Folketinget den 7. Oktober 1902 af Justitsminister *Alberti*.)*Forste Bog.*

Domsmagten m. m.

Første Afsnit.

Domstolenes Ordning.

*Kapitel 1.***Retterne.**

§ 1.

De almindelige Domstole ere Højesteret, Landsretterne og Underretterne. Rigsretten, Sessionerne, de gejstlige og militære Retter omfattes ikke af denne Lov.

§ 2.

Højesteret er øverste Domstol for hele Riget. Den har sit Sæde i København og bestaar af en Justitiarius og 12 andre Højesteretsdommere. Til at træde i Justitiarii Sted i paakommende Tilfælde beskikker Kongen en af Rettens ordentlige Dommere.

I hver Sags Afgørelse ved Højesteret deltage, for saa vidt ikke andet særlig er bestemt, mindst 7 Dommere. Haves i nogen Sag ikke det fornødne Antal af Rettens ordentlige Dommere til Raadighed, kalder Justitiarius en eller flere Landsdommere til at deltage i Sagens Behandling.

I Sø- og Handelsager kan Justitiarius efter Rettens Beslutning tilkalde 2 Søkyndige eller 2 Handelskyndige eller 2 Søkyndige og 2 Handelskyndige blandt et Antal af 10 Handelskyndige og 5 Søkyndige, valgte paa den i Lov om en Sø- og Handelsret af 19. Februar 1861 § 3 angivne Maade og udenfor det Antal af Sø- og Handelskyndige

som vælges til Landsretten (jvfr. § 9). Tilkaldelsen sker for en enkelt Sag og paa det Tidspunkt, som Retten finder tjenligt. Den Tilkaldte er, indtil vedkommende Sag er paadømt, Medlem af Retten.

Ved Sø- og Handelssager forstaaes i denne Lov de borgerlige Sager, i hvilke Fagkendskab henholdsvis til Søforhold og til Handelsforhold skønnes at være af Betydning; og ved Afgørelsen heraf vil der være at tage særligt Hensyn til, om begge Parter ønske Behandling af Sagen som Sø- eller Handelssag.

Paa samme Maade og med lige Virkning som i 3die Stykke angivet kan der i en Sag, til hvis Paakendelse Retten finder Medhjælp af særlig teknisk Indsigt nødvendig, tilkaldes 2 teknisk Kyndige.

§ 3.

Skriverforretningerne ved Højesteret samt Oppebørsel af og Regnskabsafleggelse for Retsafgifter forestaaes af en Justitssekretær. Ved Skriverkontoret ansættes 3 Fuldmægtige og det øvrige fornødne Kontorpersonale. Højesterets Justitiarius træffer Bestemmelse om Forretningernes Fordeling.

§ 4.

Højesteret holder Møde til de samme Tider, som hidtil har været brugeligt; men Retten kan bestemme saadanne Forandringer heri, som den maatte anse for hensigtsmæssige, hvorom det fornødne bliver at bekendtgøre i Lovtidende.

Beslutninger af Retten, som gaa ud paa i Henhold til Reglerne i Bøgerne om den borgerlige Retspleje og Strafferetsplejen at tilstede Afvigelser fra de almindelige processuelle Regler, ere ikke bundne til de foreskrevne eller vedtagne Mødetider.

§ 5.

Der skal være 2 Landsretter: Østre Landsret og Vestre Landsret, hver med samme Landomraade, som henholdsvis Landsoverretten i København og Landsoverretten i Viborg hidtil har haft.

Østre Landsret, der har sit Sæde i København, bestaar af en Justitiarius og indtil 16 andre Landsdommere; Vestre Landsret, der har sit Sæde i Viborg, bestaar af en Justitiarius og indtil 11 andre Landsdommere.

I Justitiarii Forfald træder i fornødent Fald det ældste tilstedeværende ordentlige Medlem af Retten i hans Sted.

Til i Stedet for en Landsdommer at tiltræde Landsretten, naar denne i Medfør af § 12 holder Møde uden for dens Hovedtingsted, kan Justitsministeren for hvert enkelt Ting beskikke en af de i Landsretskredsen ansatte Underrettsdommere.

§ 6.

Landsretternes Domsmyndighed omfatter dels Behandling og Paakendelse i første Instans af Retssager i det Omfang, som bestemmes ved Reglerne i Bøgerne om den borgerlige Retspleje og Strafferetsplejen, dels Prøvelse i anden Instans af Underretternes Behandlinger og Afgørelser overensstemmende med de nævnte Regler.

§ 7.

Hvor ikke andet er særlig bestemt i denne Lov, deltage i de enkelte Landsretssagers Behandling mindst 3 af Rettens Dommere. Sagens Fordeling mellem Dommerne bestemmes af Justitiarius efter Forhandling med Rettens Medlemmer.

§ 8.

I de Sager, som indbringes for Landsretten i Medfør af Bogen om Strafferetsplejen, beklædes Formandspladsen af en af Kongen blandt Rettens Medlemmer dertil for et Tidsrum af 5 Aar ad Gangen beskikket Formand. Ved hver Landsret kan beskikkes 3 saadanne Formænd.

§ 9.

I Sø- og Handelssager dannes Østre Landsret af en blandt Rettens Dommere for 5 Aar ad Gangen af Konger beskikket Formand og 4 sø- eller handelskyndige Dommere; dog kan Retten beklædes af Formanden alene, naar der ikke er Spørgsmaal om Vidneførsel, Syn og Skøn, Afhøring af Parter, Parts Edd, Kendelse om omtvistede Punkter eller Domsforhandling. Naar Søforklaringer skulle optages for Landsretten (jfr. § 310) dannes Retten af Formanden og to søkyndige Medlemmer.

De sø- og handelskyndige Medlemmer vælges paa den i Lov af 19de Februar 1861 § 3 angivne Maade og skulle have de i samme Lovs § 4 nævnte Egenskaber, ligesom Bestemmelserne i bemeldte Lovs § 6 og 7 skulle gælde for dem. Deres samlede Antal og det i øvrigt fornødne fastsættes ved kgl. Anordning.

Ved kgl. Anordning kan det bestemmes, at Vestre Landsret i Handels- og Søsager dannes paa samme Maade som ovenfor bestemt med Hensyn til Østre Landsret.

§ 10.

Er Formanden forhindret fra at fungere i nogen af de i de to foregaaende Paragrafer omhandlede Sager, kan Landsrettens Justitiarius enten selv overtage dennes Hverv eller overdrage det til en anden af Rettens Dommere. I andre Sager beklædes Formandspladsen af Rettens Justitiarius eller, naar han ikke deltager i Behandlingen, af den efter Tjenestealder ældste af de 3 Dommere, af hvem Retten dannes.

§ 11.

Oppebørsel af og Regnskabsafleggelse for Retsafgifter forestaas ved hver Landsret af en Justitssekretær, der tillige er Retskriver. Desuden ansættes der ved Landsretterne, foruden det i øvrigt fornødne Kontorpersonale, ved Østre Landsret 6, ved Vestre Landsret 3 Fuldmægtige. Landsrettens Justitiarius træffer Bestemmelse om Forretningernes Fordeling.

§ 12.

Domsbehandling af Straffesager, i hvilke Bevisførelse skal finde Sted for Landsretten, foregaar dels paa det Sted, hvor Landsretten har sit Sæde, dels paa andre af Justitsministeren ved Anordning dertil fastsatte Steder i Landsretskredsen. I Anordningen bestemmes, hvilke Dele af Landsretskredsen der skulle henlægges til hvert af disse Tingsteder. Til Behandling af de her omhandlede Sager afholdes regelmæssigt Ting af Østre Landsret i Løbet af hver Maaned i Kjøbenhavn, og i øvrigt af hver Landsret en Gang i Løbet af hver 3 Maaneder paa hvert af Tingstederne uden for Kjøbenhavn; dog afholdes paa Bornholm intet Ting i Maanederne December, Januar og Februar.

Til Behandling og Paakendelse paa de Ting, der saaledes afholdes uden for Landsrettens Hovedtingsted, kunne ogsaa henvises saadanne borgerlige Retssager, med Hensyn til hvilke Retten i Henhold til § 178 har bestemt, at Domsbehandlingen skal foregaa uden for Rettens Sæde.

Tiden for de ovennævnte regelmæssige Tings Begyndelse bestemmes for hvert Fjerdingaar af Landsrettens Justitiarius og bringes til almindelig Kundskab.

Overordentlige Ting til Domsbehandling af Straffesager, i hvilke Bevisførelse skal finde Sted for Landsretten, kunne afholdes saa vel paa Rettens Hovedtingsted som paa dens andre Tingsteder, naar Landsrettens Justitiarius finder dette fornødent.

§ 13.

Til Behandling af andre end de i § 12 nævnte Sager afholder Landsretterne Møder til de Tider, som Retterne bestemme, og hvorom offentlig Bekendtgørelse finder Sted. Overordentlige Møder kan vedkommende Formand beramme, naar saadant af særegne Grunde findes fornødent. I Tiden fra 1ste Juli til 31te August behandles dog kun Sager, som indbringes i Medfør af Bogen om Strafferetsplejen, samt følgende borgerlige Retssager: Sager om Forfølgning af Arrest og Forbud, Kæremaal og Besværing til Retten samt efter Begæring af en af Parterne saadanne Sager, hvis Foretagelse af Retten skønnes at være paatrængende.

§ 14.

Landsretskredsene inddeles i Underretskredse. Disses Tal og Omraade fastsættes ved særlig Lov.

§ 15.

Underrettens Virkekreds omfatter Behandling og Paakendelse af Retssager samt Foretagelse af Retshandlinger i det Omfang, som bestemmes ved Bøgerne om den borgerlige Retspleje og om Strafferetsplejen.

§ 16.

Herefter skulle ikke blot saadanne Forretninger som Politi-, Udskrivnings- og Notarialforretninger, der ogsaa hidtil ere betragtede som administrative, men tillige alle de Forretninger vedrørende Skode- og Pantebogsvæsen, Auktionsvæsen, Fogedvirksomhed, Skifteforvaltning, Udmeldelser udenfor Retsplejen, Tiendevederlagsberigtigelser og Landvæsenskommissionssager, der hidtil have henhørt til eller staaet i Forbindelse med Retsplejen, udføres af Øvrigheder, nemlig i Kjøbenhavn de hidtilværende Politi-, Udskrivnings-, Auktions-, Notarial- og Fogedmyndigheder, en Bestyrer af Skode- og Pantebogsvæsenet med 4 Fuldmægtige og en Skifteforvalter med Fuldmægtige; udenfor Kjøbenhavn: i hvert Syssele en Sysselemænd eller, naar Sysselets Befolkning udgør mere end 35,000 Mennesker, 2 Sysselemænd.

Sysseleernes Tal og Omraade fastsættes ved samme Lov, som bestemmer Underretskredsens Tal og Omraade (jfr. § 14). Hvor der bliver flere Sysselemænd i et Syssele, fastsættes Forretningernes Fordeling mellem disse og Embedernes Betegnelse ved kongelig Anordning.

Notarialvæsenets Ordning i Kjøbenhavn sker ligeledes ved kongelig Anordning.

Endvidere bestemmes ved kgl. Anordning, hvilken Medhjælp af sø- eller handelskyndige Mænd Skifteforvalter og Sysselemænd skulle have ved Behandlingen af Handlendes, Fabrikanters og Skibsrederes Konkursboer.

I de Tilfælde, hvori Lov om Tiendevederlagets Berigtigelse af 23de Januar 1863 giver Adgang til retslig Paaanke, skal Sogsmaal i første Instans for Landsret træde i Ankes Sted.

§ 17.

Kjøbenhavns Byting, som udgør Underretten for Kjøbenhavn, bestaar af en Justitiarius og indtil 16 andre Dommere. Bytinget deles i indtil 16 Afdelinger,

som hver beklædes af en enkelt Dommer, der behandler og paakender de til Afdelingen henlagte Sager. Forretningernes Fordeling mellem Afdelingerne bestemmes af Justitiarius med Justitsministerens Billigelse. Justitiarius fordeler, efter Forhandling med Rettens øvrige Medlemmer, Afdelingerne imellem Medlemmerne. Naar det gøres fornødent, kan Justitiarius overdrage til et Medlem af Retten midlertidig eller i enkelte Sager tillige at udføre Forretninger i en anden Afdeling end den ham tildelte.

I Sø- og Handelssager, som høre under Københavns Byting, tiltrædes den paagældende Afdeling af Bytinget af 2 sø- eller handelskyndige Medlemmer overensstemmende med de i § 9 givne Regler for den østre Landsret, saaledes at det Medlem af Bytinget, hvem Afdelingen er overdragen, er Formand.

§ 18.

Til Københavns Byting hører et Skriverkontor.

Skriverkontoret, hvorunder Skriverforretningerne ved Bytingets forskellige Afdelinger samt Oppebørsel af og Regnskabsafregning for Retsafgifter vedrørende Domssager høre, forestaas af en Justitssekretær; der ansættes indtil 17 Fuldmægtige foruden det i øvrigt fornødne Kontorpersonale.

Fordelingen af de under Skriverkontoret hørende Forretninger fastsættes af Bytingets Justitiarius efter Forhandling med Justitssekretæren.

§ 19.

Bestemmelse om Tiden for ordentlige Møder i de Afdelinger af Bytinget, der behandle Domssager, saavel som om Bekendtgørelsen heraf træffes af Bytingets Justitiarius med Justitsministerens Billigelse; overordentlige Møder kunne berammes af Dommeren i den paagældende Afdeling. Møder i andre Sager berammes af Dommeren overensstemmende med Reglerne i 2den og 3die Bog.

§ 20.

Udenfor København beklædes Underretterne hver af en Dommer. Denne besørger tillige de under Retten hørende Skriverforretninger og Udfærdigelser og meddeler Udskrifter af Retsbøgerne. Han oppebærer de befalede Retsafgifter og aflægger Regnskab derfor.

I Underretskredse, hvor Folketallet efter sidste Folketælling overstiger 35,000 Indbyggere, kan der ansættes en særlig Dommer, til hvilken henlægges de Dommeren ved Underretterne paahvilende Forretninger vedrørende Strafferetsplejen.

§ 21.

I Sosager tiltrædes Underretten uden for København af 2 søkyndige Mænd overensstemmende med Reglerne i Lov om Soretter af 12te April 1892 §§ 2, 3, 4 og 5, og saaledes at Retten kan beklædes af Formanden alene i de foran i § 9 angivne Tilfælde. For saa vidt handelskyndige Dommere skulle tiltræde en Landsret i Handelssager, kan det, hvor Forholdene tilstede det, ved kgl. Anordning bestemmes, at Underretter udenfor København i vedkommende Landsretskreds i Handelssager skulle tiltrædes af handelskyndige Medlemmer.

§ 22.

Ved kgl. Anordning bestemmes Tingstederne for Underretterne udenfor København.

Tildeles der en Retskreds flere Tingsteder, fastsætter Anordningen de Dele af Kredsen, som med Hensyn til Rettens ordentlige Møder skulle henhøre til ethvert af disse.

Dommeren skal have Bolig ved Kredsen Tingsted eller, naar Kredsen har flere Tingsteder, ved Hovedtingstedet. Dog kan Justitsministeren tilstede Afvigelse herfra.

§ 23.

Ved kongelig Anordning bestemmes Tiden for de ordentlige Retsmøder til Domssagers Behandling paa ethvert af Retskredsens Tingsteder; herved iagttages, at der fastsættes forskellige Tingdage for de forskellige Tingsteder. Dommeren berammer i hvert enkelt Tilfælde Tiden for andre Retsmøder.

§ 24.

Sø- og Handelssager kunne behandles ved de for almindelige borgerlige Retsager dannede Retter, naar begge Parter ere enige herom.

Begæring om, at en Sag skal behandles som Sø- eller Handelssag, eller Indsigelse derimod skal fremsættes senest paa den første Tægtedag. Rettens Afgørelse af Spørgsmaal derom kan ikke medføre Afvisning af Sagen, men kun Henvisning af dens videre Behandling til den rette Domstol. Kærefristen er 3 Dage.

§ 25.

Regeringens Ret til, uden for det i D. L. 1—2—1 omhandlede Tilfælde, at anordne ekstraordinære Retter bortfalder. Dog forbeholdes der Regeringen Adgang til at tillægge Landvæsenskommissioner dømmende Myndighed til at afgøre de ved Inddæmnings- og Udtørningsforetagender opstaaende Spørgsmaal i samme Omfang som hidtil.

Ligeledes kan Kongen, *dels* i Sager, i hvilke der foreligger Sigtelse for Overtrædelse af den borgerlige Lovgivning og tillige for Forhold, der vedrører Sigtetes Stilling som gejstlig Embedsmand, *dels* i Sager, hvorunder Personer, af hvilke nogle henhøre under militære, andre under borgerlige Retter, sigtes for Delagtighed i samme forbryderske Forhold, bestemme, at Sagen i sin Helhed skal undersøges og paakendes ved borgerlig Ret. I saadanne Tilfælde kan Kongen tilforordne de Retter, til hvilke Sagens Undersøgelse og Paakendelse henvises, samt de Domstole, hvem Paakendelsen i Tilfælde af Anke tilkommer, hver tvende henholdsvis gejstlige eller militære Medlemmer som Dommere.

§ 26.

Paa Søn- og Helligdage afholdes ikke Retsmøder undtagen i paatrængende Tilfælde. Om Tilfældet er paatrængende, afgøres af Retten eller dennes Formand.

I den stille Uge og i Tiden fra 24de December til 6te Januar bortfalde de ordentlige Retsmøder.

§ 27.

De Retsbøger, som føres, autoriseres ved de af flere Dommere bestaaende Retter af vedkommende Justitiarius og ved de øvrige Retter af vedkommende Dommer.

Retsbøgernes Indretning bestemmes, inden for de ved Lov eller Anordning dragne Grænser, for de af flere Dommere bestaaende Retter af Justitiarius, for de øvrige Reters Vedkommende af Landsrettens Justitiarius.

Kapitel 2.

Dommere, Retsskrivere og Retsbude m. m.

§ 28.

Faste Dommere ved Rigets almindelige Domstole beskikkes af Kongen.

Kun fuldmyndige, uberygtede, vederhæftige Mænd, som have underkastet sig den fuldstændige juridiske Eksamen, kunne beskikkes. Som Regel kræves bedste Karakter.

Til Højesteret sker Udnævnelse som „Højesteretsdommer“, til Landsret som „Landsdommer“, til hver af de andre Retter som „Underretsdommer“.

§ 29.

I Reglen kan til Højsteretsdommer kun beskikkes en Mand, der i 3 Aar har været Landsdommer, Rigsanklager eller Højsteretsadvokat, til Landsdommere kun Mænd, der i 3 Aar have været Dommere, Højsteretsadvokater, Overanklagere eller Landsretsprokuratorer, og til Underretsdommere kun Mænd, der have været Dommere eller i 3 Aar have været Syselmænd eller Sagførere. Sagførere maa derhos i det paagældende Tidsrum have givet stadig Meddelelse for Retten.

Ligestillede med Landsdommere i den heromhandlede Retning ere de, der efter den tidligere Ordning i 3 Aar have været Dommere i en af Overretterne, Formænd i Sø- og Handelsretten eller Dommere i Københavns Kriminal- og Politiret; ligestillede med Højsteretsadvokater ere de, der i 3 Aar have været Højsteretssagførere; ligestillede med Landsretsprokuratorer de, der i 3 Aar have været Overretts-sagførere, og ligestillede med Syselmænd de, der i 3 Aar have været Dommerfuldmægtige.

Til Udbringelse af de 3 Aar kan Virksomhed i forskellige af de nævnte Stillinger sammenlægges.

Forinden nogen beskikkes til Højsteretsdommer, skal der gives Højsteret Lejlighed til at udtale sig om de paagældende Ansøgere.

§ 30.

Til midlertidig at beklæde et Dommerembede, naar det paa Grund af Embedsløshed eller en fast Dommers Forfald maatte være nødvendigt, meddeler Justitsministeren Beskikkelse.

I paatrængende Tilfælde, samt naar den faste Dommers Forfald skennes at ville blive kortvarigt, kan Landsrettens Justitarius bemyndige til midlertidig at forestaa Dommerembedet ved en Underret udenfor København. Herom skal Meddelelse straks ske til Justitsministeren, som træffer endelig Bestemmelse.

Den, som beskikkes til midlertidig at beklæde et Dommerembede, maa være i Besiddelse af de samme Egenskaber, som udkræves til at beklæde Embedet som fast Dommer. Dog er det ved Underretterne uden for København med Hensyn til Eksamensfordringen tilstrækkeligt, at den paagældende har underkastet sig den fuldstændige juridiske Eksamen med Karakteren *laudabilis* eller har opnaaet Karakteren „Bekvem“ enten ved den juridiske Fællesprøve eller ved den tidligere juridiske Eksamen for ustuderede.

§ 31.

En Dommer kan ikke faa nogen konstitueret til paa Dommerens Ansvar at udføre Dommerforretninger.